

Törvényszék

Az ítélet száma:

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Bieber Ivóna ügyvéd

Az alperes:

Rendőr-főkapitányság Vezetője

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos

Az ügy tárgya:

rendészeti ügyben panaszt elbíráló közigazgatási határozat
jogszerűség

Ítélet:

A bíróság az alperes 2024. április 10. napján kelt RP. számú határozatát – az
elsőfokú közigazgatási szerv RP. ügyszámú határozatára is kiterjedően –
megsemmisíti és az és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezi.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 (tizenöt) napon belül a felperes részére
300.000.- (azaz háromszázezer) forint perköltséget.

Megállapítja, hogy a peres eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

- [1] A bíróság a pert megelőző közigazgatási eljárás iratai, valamint a felek beadványai és nyilatkozatai alapján a következő tényállást állapította meg:
- [2] 2023. március 29. napján 13 óra 30 perckor utcán rendőri intézkedésre került sor a felperessel szemben, mivel az intézkedő járőrök észlelése szerint úgy kanyarodott balra az általa vezetett gépjárművel, hogy nem adott elsőbbséget a vele szemben közlekedő személygépkocsi vezetőjének, aki az ütközést úgy tudta elkerülni, hogy a gépjárművével vészfékezéssel állt meg.
- [3] A felperest igazoltatták, majd „gyorsított” (azonnali) szabálysértési eljárás lefolytatása végett előállították a Rendőrkapitányságra.

- [4] Az előállítással, mint rendőri intézkedéssel szemben a felperes panaszt terjesztett elő a Rendőrkapitányságon (a továbbiakban: elsőfokú hatóság), melyben vitatta az igazoltatás jogszerűségét, az előállítást pedig eltúlzónak találta, melynek okát valójában a roma származásából adódó hátrányos megkülönböztetésben látta, hangsúlyozva az intézkedés általa vélt retorziós jellegét. A szabálysértés elkövetését nem ismerte el.
- [5] Fentieken túlmenően a felperes sérelmezte az elsőfokú – szabálysértési – hatóság további eljárását is.
- [6] Kifejtette azt is, hogy tettenéréskor az előállítás – ellentétben a szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenéréssel – sohasem kötelező, az pedig, hogy az eljárás alá vont személy tagadásban van, irreleváns. Arra utalt, hogy a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 15. §-ában előírtakra figyelemmel kell lenni és az előállításra, mint személyes szabadságot súlyosan korlátozó intézkedésre abban az esetben kerülhet sor kizárólag, ha egyéb rendőri intézkedés nem lehetséges és nem alkalmas az elérni kívánt célhoz. Mindezek okán pedig azt kellett vizsgálni, hogy az előállítás volt -e az egyedüli célravezető eszköz.
- [7] Arra is utalt panaszbeadványában, hogy az eljárás során végig együttműködő volt, alkoholt nem fogyasztott, közbiztonságra veszélyes eszköz nem volt nála, szökésnek, ellenszegülésnek, támadásnak a gyanúja sem merült fel, továbbá a cselekmény tárgyi súlya elenyésző, közlekedési baleset nem történt, személyi sérülés sem következett be.
- [8] Az elsőfokú hatóság a RP. számú határozatával a felperes panaszát elutasította.
- [9] Indoklásában kifejtette, hogy kamera rögzítette a szabálysértés elkövetését, ezért a helyszínen tartózkodó tanúk kihallgatását a panasz elbírásához nem tartotta szükségesnek, az előállítás foganatosítását pedig az intézkedő rendőrök mérlegelésére bízta a jogalkotó.
- [10] Kiemelte, hogy a panasz eljárás során megvizsgálásra kerültek az előállítás körülményei, annak indokoltsága és arányossága. Rámutatott arra is, hogy az intézkedő járőrök tetten érték a felperest, akinek cselekvése elszaporodottan kiemelt közlekedési szabálysértésnek minősül, ami a fő baleseti okok egyike.
- [11] Emellett az elsőfokú hatóság a felperes 16 cselekménnyel terhelt szabálysértési előéletét is az értékelés (mérlegelés) körébe vonta, amely álláspontja szerint az előállítás megalapozottságát támasztotta alá, ugyanis önmagukban a helyszíni bírságok kiszabásai már nem érik el az újabb cselekmények megelőzésének célját.
- [12] Utalt továbbá azon körülményre is, hogy a rendőri intézkedés majd 20 percig zajlott, így a járőrök nem elhamarkodottan, hanem gondos mérlegelést követően, helyesen döntöttek a cselekménnyel arányban álló, eltúlzottnak nem minősülő előállításról.
- [13] Arra is hivatkozott, hogy a retorziós célzattal történő előállítását semmilyen külső körülmény nem támasztotta alá, érdemi külső tanú meghallgatására nem volt mód.
- [14] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2023. július 10. napján kelt RP. számú határozatával az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta.
- [15] Az alperes a rendőri igazoltatás és előállítás megalapozottságára vont le következtetést.

- [16] Rögzítette, hogy az intézkedő rendőr észlelte, hogy a panaszos olyan közlekedési manővert hajtott végre, mely miatt intézkedési kötelezettség terhelte. Az intézkedés során amennyiben megállapítást nyer a jogsértés elkövetésének a gyanúja, abban az esetben az intézkedő rendőr szabálysértés esetén feljelentést készít, egyéb felhatalmazás alapján helyszíni bírságot szabhat ki, vagy figyelmeztetést alkalmaz. A három lehetőség közül a helyszínen intézkedő rendőr dönti el, hogy melyiket lehet alkalmazni.
- [17] Emellett megállapította az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont második fordulatóban előírt körülmények fennállását, mely szerint az intézkedő rendőrök a szabálysértési hatóság elé állíthatják az egyszerű megítélésű szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén az eljárás alá vont személyt, így az előállítás az alperes álláspontja szerint jogszerű volt.
- [18] Az alperes álláspontja szerint az intézkedő rendőrök az intézkedés során valamennyi körülményt mérlegelve döntöttek az előállítás mellett.
- [19] A felperes jogi képviselője útján az alperesi határozat ellen keresettel élt, melynek folytán a bíróság számú ítéletével az alperes 2023. július 10. napján kelt RP. számú határozatát – az elsőfokú közigazgatási szerv RP. ügyszámú határozatára is kiterjedően – megsemmisítette és az és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte azzal az iránymutatással, hogy az új eljárásban az előállítás arányossága körében azt kell vizsgálnia, hogy volt-e olyan legitim cél, amely csak az előállítás útján volt elérhető, másképpen megfogalmazva kevésbé korlátozó intézkedés alkalmazásával nem, és miért nem volt elérhető, e körben a határozatnak meg kell felelnie a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (5) bekezdésében foglalt követelményeknek.
- [20] Az elsőfokú hatóság a megismételt eljárásban meghozott RP. számú határozatával a panaszt, mint alaptalant (ismét) elutasította.
- [21] Az elsőfokú hatóság indokolása szerint a felperes előállítására az általa elkövetett közlekedési szabálysértés elkövetésén való tettenérés miatt került sor, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f.) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az intézkedő rendőrök kétséget kizáróan közvetlen közlekedésről észlelték az elkövetett jogsértést, kvázi tettenérésről beszélhetünk.
- [22] Az is rögzítésre került az elsőfokú határozatban, hogy elkövetett jogsértés kiemelt tárgyi súlyú szabálysértés volt - lévén, hogy az kiemelt közlekedési szabálysértésnek minősül-, ami a fő balesetet előidéző okok közé tartozó, manapság jelentősen elszaporodott szabálysértések körébe tartozik. Az előállítás mérlegelése kapcsán figyelembe vették a "bűnismétlés" kockázatát és veszélyét is, mivel a felperes a rendőri intézkedés alatt mindvégig feszült, indulatos és akadékoskodó volt, nem fogadta el, hogy vele szemben eljárást kezdeményeznek és azt sem, hogy előállításának lehetőségét is kilátásba helyezték, így féltő volt, hogy ha egy ilyen felfokozott indulati állapotban gépjárműbe ül, újabb hasonló jellegű szabálysértést követhet el, amely akár már közlekedési balesetet is okozhat.
- [23] Mindezek mellett vizsgálták a felperes szabálysértési előéletét, valamint egyéb más objektív és szubjektív körülményeket is és csak ezek együttes mérlegelését követően hozták meg döntésüket. A szabálysértési nyilvántartó rendszerben végzett ellenőrzés a felperes vonatkozásában 16 esetben jelzett regisztrált jogsértést, amelyekből 7 eset közlekedési szabálysértés volt, az arányosság szem előtt tartásával mérlegeltek és kiemelten vették figyelembe, hogy a

szabálysértési hatóságok által számtalan esetben kiszabott helyszíni bírságok és szabálysértési feljelentések nem érték el a kellő célt, azaz, hogy a felperes közlekedési morálja/kultúrája javuljon és ezzel jogkövető magatartást tanúsítva közlekedjen. Így nem látták más megoldását annak, hogy a felperessel szemben 17. jogsértő esetben is "csak" feljelentést tegyenek, de egy előállítással egybekötött gyorsított szabálysértési eljárás a továbbiakban jogkövető magatartásra sarkalhatja a felperest.

- [24] Az elsőfokú hatóság álláspontja szerint a hasonló esetekben alkalmazott személyes szabadságot korlátozó intézkedések a helyi lakosok körében szintén preventív célt szolgálnak és visszatartó hatást érnek el, amely hosszú távon a közlekedésbiztonságot szilárdítja. Ezen törekvések pedig a rendőrség fő célkitűzései között szerepelnek az Európai Unió kötelezettségeinek való megfelelés érdekében, a közlekedési balesetek számainak csökkentése miatt.
- [25] Vizsgálták az előállítást esetlegesen kizáró okot/okokat is, amely jelen esetben a felperes unokájának iskolából való hazaszállítása volt, de mivel a felperes fia az intézkedés alatt egy külön gépjárművel a helyszínre érkezett, így ezen akadályozó tényező is elhárult.
- [26] Az elsőfokú hatóság szerint az előállításra azért is szükség volt, mert ellenkező esetben a felperes megnehezítette volna a bizonyítási eljárás lefolytatását a tanúk befolyásolásával és összebeszéléssel.
- [27] Azt is rögzítette, hogy a retorziós célzattal történő előállítást semmilyen külső körülmény nem támasztotta alá.
- [28] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes az elsőfokú hatóság határozatát RP. számú határozatával helybenhagyta.
- [29] Az alperesi döntés szerint az intézkedést az észlelt cselekmény miatt az intézkedő rendőröknek szankcióval kellett lezárnia. Mérlegelniük kellett az intézkedés során, hogy figyelmeztetést, vagy helyszíni bírság kiszabását alkalmazzák, vagy szabálysértési feljelentéssel élnek. Előzménykutatást hajtottak végre a szabálysértési nyilvántartási rendszerben. Megállapították, hogy több esetben is történt intézkedés a felperessel szemben, így az elkövetett cselekmény súlyára tekintettel a figyelmeztetés és a helyszíni bírság kiszabását elvetették. A helyszínen intézkedő rendőrök mérlegelték, hogy a korábbi intézkedéseknek nem volt kellő visszatartó ereje. Jelen esetben egy olyan szabálysértés elkövetését észlelték, amely a fő balesetet előidéző okok közé tartozik.
- [30] Az alperes szerint a rendőrök mérlegelték, hogy az előállítás, mint a legsúlyosabb kényszerintézkedés az Rtv. 15. § (2) bekezdése alapján mekkora sérelemmel és károkozással jár. Ennek kapcsán arra utalt, hogy a felperes az igazoltatás megkezdése előtt semmilyen munkahelyi, illetve egyéb tevékenységet nem folytatott, így a rendőrség részéről károkozás nem történt. Átgondolták, hogy abban az esetben, ha a felperes nem tud elmenni az unokájáért, az unoka hazaszállításának megoldása nem okozott nagy problémát, tekintettel arra, hogy a jelenlévő személyek – a felperes felesége, valamint az intézkedés során a helyszínre érkező fia – is meg tudták oldani a gyermek hazaszállítását, akár tömegközlekedési eszköz igénybevételével is.
- [31] Az alperes rögzítette, hogy a rendőrök az intézkedés során figyelembe vették az elkövetett cselekményt, a korábbi intézkedéseket és azok eredményét.

- [32] A felperes jogi képviselője útján a megismételt eljárásban hozott alperesi döntéssel szemben is keresettel élt.
- [33] Keresetlevelében elsődlegesen a határozat megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy előállítása jogszerűtlen volt. Másodlagosan az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Perköltséget is kért.
- [34] Álláspontja szerint súlyosan jogellenes jogalkalmazási gyakorlat a helyi lakosok körében hivatkozott prevenció célra történő utalás.
- [35] Hangsúlyozta, hogy a törvény ugyan lehetővé teszi az előállítást, de semmilyen esetre sem írja azt kötelezően elő. A jogszabály szövegéből világosan kiderül, hogy például a szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés esetével ellentétben (Rtv. 33.§ (1) bekezdés a) pont) a szabálysértés – mint társadalomra kevésbé veszélyes cselekmény – elkövetésén való tettenéréskor az előállítás sohasem kötelező. A jogalap absztrakt megléte, vagyis az előállítás elvi megengedhetősége önmagában azonban korántsem elegendő az intézkedés jogszerűségéhez, mert nem mentesít az Rtv. által előírt arányossági és szubszidiaritási mérlegelés elvégzése alól.
- [36] A KGD2017. 63. számú eseti döntésre és Alapvető Jogok Biztosa RI-AJBH-209/2020. számú jelentésében foglaltakra hivatkozva előadta, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 2. § (2) bekezdésében foglaltakból következően a hatóság nem teheti meg, hogy az ügyfél álláspontját alátámasztó, az intézkedés jogellenessége irányába mutató körülményeket nem mérlegeli, sőt, még csak számba sem veszi. A felperes szerint az alperes csupán az előállítás jogszerűsége szempontjából irreleváns körülményeket hangsúlyozta, elhallgatja ugyanakkor a felperes által következetesen hivatkozott és egyébként a hatóság által sem vitatott körülményeket, miszerint az eljárás során végig együttműködő magatartást tanúsított, alkoholt nem fogyasztott, közbiztonságra veszélyes eszköz nem volt nála, szökésnek, ellenszegülésnek, támadásnak még a gyanúja sem merült fel, közlekedési baleset nem történt, személyi sérülés nem történt.
- [37] Arra is hivatkozott, hogy az unokáért közelben dolgozó, helyszínre érkező fia tudott elmenni úgy, hogy a közmunkaprogram vezetőjének külön engedélyével megszakította a munkavégzését. A felperes álláspontja szerint a jogszerűtlenség megállapításának nem feltétele az anyagi hátrány okozása, bármely korlátozás vagy sérülés is megalapozhatja azt. Nem feltétele továbbá a „nagy probléma” okozása sem a hatóság részéről, hiszen bármilyen kis „probléma” előidézése is jogsértő, ha az nem a legitim cél eléréséhez lehetséges és alkalmas lehető legkisebb korlátozást eredményező intézkedés.
- [38] A felperes előadta, hogy a prevenció jogszerűtlen cél, az egyedüli legitim cél a szabálysértési eljárás lefolytatásának biztosítása lehetett. Azonban nyilvánvalóan rendelkezésre állt egy lényegesen kisebb korlátozással járó célravezető eszköz is: kétségkívül megjelent volna idézésre, hiszen igazoltatása során személyi igazolványát, lakcímkártyáját átadta, az intézkedő rendőrök így idézhető címével tisztában voltak, a korábbi szabálysértési eljárásai során idézésre mindig megjelent.
- [39] A felperes szerint a jogszerűtlen előállítással okozott sérelmet tovább súlyosbítja, hogy egy olyan cselekmény miatt tartották fogva, amelyre a szabálysértési felelősség megállapítása esetén

szankcióként nem szabható ki szabadságelvonás (szabálysértési elzárás). Más kérdés, hogy az eljárást az eljáró járásbíróóság ráadásul meg is szüntette.

- [40] Megítélése szerint az alperesi határozat mindezekre tekintettel a bíróság ítéleti iránymutatásának nem tesz eleget, hiszen nem igazolta, hogy volt olyan legitim cél, amely csak és kizárólag előállítás útján volt elérhető, azaz kevésbé korlátozó intézkedés alkalmazásával nem.
- [41] Az alperes védíratában a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, fenntartva a határozatokban elfoglalt álláspontot.
- [42] Kiemelte, hogy a felperes által elkövetett jogsértés kiemelt tárgyi súlyú szabálysértésnek minősült, ami fő balesetet előidéző okok közé tartozik manapság.
- [43] Álláspontja szerint legitim célnak tekinthető, hogy az előállítás foganatosításával elkerülhetővé vált, hogy a felperes, aki a rendőri intézkedés alatt mindvégig feszült, indulatos és akadékoskodó volt újabb hasonló jellegű szabálysértést követhetett volna el.
- [44] Továbbra is az volt az álláspontja, hogy a felperes szabálysértési előélete is lehet mérlegelési szempont, mivel jogszabály nem zárja ki ennek a lehetőségét, nincs ilyen esetekre vonatkozóan jogszabályi előírás a konkrét mérlegelési szempontok tekintetében.
- [45] A fokozatosság elvére utalva előadta, hogy a korábbi szankciók (helyszíni bírság, feljelentés) nem érték el a kívánt célt, felperes nem tanúsított jogkövető magatartást az intézkedő rendőrök szerint.
- [46] Arra is hivatkozott, hogy az eljárás lefolytatásának akadálya nem volt.
- [47] Az alperes szerint a törvényszék által előírt mérlegelési szempontrendszer határozatban történő feltüntetését teljesítette.
- [48] A felperes ezirányú kereseti előadására kifejtette, hogy a Járásbíróóság nem azért döntött az eljárás megszüntetéséről, mert az eljárás azonnali lefolytatásának bárminemű akadálya állt volna fent, nem vizsgálta és nem is vizsgálhatta az előállítás feltételeit, körülményeit.
- [49] A per tárgyalásán a felperes az összebeszélés kapcsán kiemelte, hogy a szabálysértési eljárásban tanúként csak az intézkedő rendőrök meghallgatására került sor, a felperes feleségét nem nyilatkoztatták. A tagadó felperessel szemben álló rendőrökkel azonban a felperes nyilvánvalóan nem beszélhetett össze, ennek veszélye nem állt fenn.
- [50] Álláspontja szerint a prevenció cél és a bűnismétlés veszélyének fennállása kapcsán az elsőfokú hatósági határozat szerint hivatkozott feldúlt állapot egy iratellenes ténymegállapítás, mivel az a rendőri jelentésben foglaltakkal ellentétes, a megismételt eljárásban hivatkoztak arra először, hogy a felperes feldúlt állapotban volt.
- [51] Arra is hivatkozott, hogy csak a büntetőeljárás törvény tartalmaz olyan jogszabályi rendelkezést, hogy a bűnismétlést és a preventív célt a letartóztatás, mint kényszerintézkedés kapcsán kellő súllyal kell figyelembe venni. A szabálysértési törvény (Szabs. tv.) és az Rtv. azonban nem ad lehetőséget arra, hogy preventív cél miatt kerüljön sor az eljárás alá vont személy előállítására.

- [52] A közlekedésbiztonság fenntartásával kapcsolatos hatósági érvelés kapcsán azt hangsúlyozta, hogy ha például valaki ittas vagy őrjöng, akkor az is egy lehetőség, hogy megkérik, illetve felszólítják arra, hogy üljön át egy másik gépjárműbe vagy hagyja ott a gépjárművét. Jelen esetben tehát amennyiben még elfogadjuk azt is, hogy a felperes feldúlt állapotban volt, lehetőség lett volna egy kisebb korlátozással is a közlekedésbiztonság fenntartására azzal, hogy felszólítják a felperest, hogy a helyszínre érkező fia autójába üljön át és úgy menjenek a felperes unokájáért az iskolába.
- [53] Az alperes arra utalt, hogy a felperes feleségét a megelőző eljárásban meghallgatták. Ezt a felperes abban vitatta, hogy a szabálysértési eljárásban nem hallgatták meg, csak a panaszeljáráásban.
- [54] **A felperes keresete az alábbiak szerint alapos.**
- [55] A törvényszék a közigazgatási jogvitát Kp. 4. § (1)-(2) bekezdései, a (3) bekezdés a) pontja és az 5. § (1) bekezdése alapján közigazgatási peres eljárásban, az alperesi határozat jogszerűségét a Kp. 2. § (4) bekezdése és 85. § (1) bekezdése értelmében a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között, a Kp. 85. § (2) bekezdése szerint a közigazgatási tevékenység megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján bírálta el.
- [56] A bíróságnak a felperes keresete alapján abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes rendőrkapitányságra történő előállítás jogszerű volt-e, fennállt-e annak jogalapja és az arányos volt-e: az előállítás alkalmazása volt -e az egyedüli célreavezető eszköz, vagyis az alperes határozatában meg tudott -e olyan indokokat jelölni, amely alapján az előállítás jogszerűsége megállapítható.
- [57] A bíróság álláspontja szerint az elsőfokú hatóság és az alperes határozataiban foglaltak az előállítás jogszerűségét nem támasztják alá.
- [58] Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.
- [59] Az Rtv. 15. §-a szerint:
15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.
(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.
- [60] Az Rtv. 19. § (1) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

- [61] Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja kimondja, hogy a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.
- [62] A Kp. 85. § (5) bekezdése szerint mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatóak-e.
- [63] A mérlegelési jogkör azonban soha nem jelent teljes döntési szabadságot: behatárolják nem csak a felhatalmazási (jogi) keretek, hanem azon belül szűkítik az adott eset körülményei is. A mérlegelés köznapi értelemben is latolgatást, fontolgatást jelent, nem tetszőlegességet, általánosabb jogi értelemben pedig a tényállási elemek viszonylagos értékének, a körülményeknek és a követelményeknek számbavételét, értékelését, összemérését. Ezek között azonban soha nem szerepelhet szempontként, különösen nem válhat meghatározó tényezővé az eljáró hatóság kényelme. A mérlegelési jogkörben hozott hatósági döntés tartalmában és célját tekintve is kötött (nem csak behatárolt), mert az ilyen döntés követelményszintje is a legalkalmasabbnak, legmegfelelőbbnek, legcélszerűbbnek az elvárása. Különösen vonatkozik ez a lehetséges intézkedések közötti választásra. Az az intézkedés a legalkalmasabb, legmegfelelőbb, legcélszerűbb, amely még szükséges, és már elégséges az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósulásához. Ez elégíti ki az alperes által is irányadónak tekintett arányosság követelményét. Nem megfelelő az intézkedés, ha szükséges ugyan de még nem elégséges, és akkor sem, ha elégséges (alkalmas) ugyan, de (már) szükségtelen. (Kúria Kfv.VI.37.449/2016/5. számú ítéletével hatályában fenntartott Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.34.142/2015/6. számú ítélete).
- [64] A bíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy a helyszínen lévő rendőröket intézkedési kötelezettség terhelte. Az intézkedési kötelezettség kapcsán a bíróság arra mutat rá, hogy az független attól, hogy később esetlegesen az bizonyosodik be, hogy az eljárás alá vont személy elkövetett -e szabálysértést vagy az elkövetett cselekmény nem volt szabálysértés. A perbeli esetben kétségtelenül a szabálysértési eljárás - utóbb a bíróság által megállapítottan – megszüntetésre került. Ugyanakkor az azonnali lefolytathatósággal kapcsolatban a bíróság kiemeli, hogy a szabálysértési bíróság végzése a közigazgatási eljárás során irreleváns, mert a rendőri intézkedéshez elegendő a szabálysértés elkövetésének a gyanúja, mely jelen esetben fennállt (lásd hasonlóan: KGD2006. 129., Kúria Kfv.VI.37.360/2018/4.)
- [65] A bíróság hangsúlyozza, az előállítás jogalapja és arányossága fennállásának tekintetében a rendőrhatóság mérlegelési jogkörben jár el és nem vitásan rendkívül körültekintő, gondos mérlegelést kell a hatóságnak véghez vinnie, mikor a kényszerítő eszköz alkalmazásáról dönt, ezen gondos mérlegelés megtörténtének és a jogszabályi feltételek fennállásának pedig utóbb is igazolhatónak kell lennie.
- [66] A fentiek alapján az előállítás arányosságát kellett vizsgálni annak a tükrében, hogy az Rtv. 15. § (2) bekezdése kötelező jelleggel írja elő a kevésbé korlátozó rendőri intézkedés alkalmazását. Ebből fakadóan a legsúlyosabb, személyes szabadságot korlátozó intézkedésre kizárólag abban az esetben kerülhet sor, amennyiben enyhébb intézkedés foganatosítása az elérni kívánt célra nem alkalmas.

- [67] A Kúria Kfv.37.003/2016/4. számú ítéletének [23] bekezdése szerint „[...] [a] lehető legkevesebb korlátozással járó intézkedésnél nagyobb korlátozás az Rtv. 15. § (2) bekezdése alapján már az alkalmazott intézkedés jogszerűtlenségét eredményezi, nem szükséges ezen felül az Rtv. 15. § (1) bekezdésének megsértését is bizonyítani”.
- [68] Az előállítás jogszerűségének elbírálásakor a döntés indoklásának ki kell térnie arra a körülményre, hogy miért csak az előállítással volt elérhető a szabálysértési hatóság célja, az arányossághoz kapcsolódóan a mérlegelés szempontjai ki kell tűnjenek a határozat indoklásából.
- [69] Fentiek kapcsán azonban a bíróság fenntartva a korábbi ítéletében foglaltakat, elvi élel mutat rá arra, hogy az elsőfokú határozatban megjelölt indokok többsége a szabálysértés esetleges elkövetése miatti felelősségre vonás (felelősség megállapítása) kapcsán bírhatnak relevanciával a szankció (büntetés vagy intézkedés) kiszabása, illetve alkalmazása körében. A felelősség elbírálása viszont független a panasz eljárás tárgyát képező előállítás jogszerűségének megítélésétől.
- [70] Az EBH2017. K.30. számú ítélet [20] bekezdésében a Kúria rámutatott arra, hogy az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetve kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. A rendőri intézkedésre irányadó szabályokat az Rtv. V. Fejezete szabályozza.
- [71] Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűzött jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Az Rtv. arra ad lehetőséget, hogy a rendőri intézkedés jogszerűségét - az intézkedést követően - panasz eljárás keretében tegye vitássá az intézkedés alá vont személy, illetve, ha az intézkedés alapján közigazgatási vagy büntető eljárás indul, akkor az arra vonatkozó szabályok szerint kérjen jogorvoslatot.
- [72] A Kúria Kfv.37.003/2016/4. számú ítéletének (KGD2017. 63. szám alatt közzétéve) [21] bekezdésében rámutatott arra, hogy a fél eljárási cselekményen való részvételének biztosítása elsősorban idézéssel biztosítandó. Az idézés az Rtv. rendszerében vett rendőri intézkedést nem igényel, így az nem került az Rtv. V. fejezetében elhelyezésre.
- [73] A bíróság álláspontja szerint az előállítás okai, indokai közül leginkább a cselekmény felderítéséhez fűződő bűnüldözési érdek, a tárgyi bizonyítékok felkutatása, rögzítése, valamint a felperessel szemben felmerült gyanú közlésének és azonnali kihallgatásának eljárásjogi igénye támaszthatják volna alá. Az, hogy a rendőrhatalóság mely esetekben él az idézés és mely esetekben az előállítás intézményével, nyomozástechnikai kérdés. A nyomozás összetett tevékenység, amely szerteágazó feladatokat fog össze, legfőbb célja a tényállás megfelelő, teljeskörű tisztázása, az elkövető személyének felderítése, illetve valamennyi, az elkövető felelősségre vonásához szükséges személyi és tárgyi bizonyítékok összegyűjtése, rögzítése. Ennek körében és ennek érdekében az egymásra épülő nyomozati cselekményeket tudatosan, tervszerűen kell végrehajtani, célirányos bizonyítási tevékenységet kell lefolytatnia a kriminalisztikai, valamint az adott ügy egyediségéből fakadó követelményrendszer alapján.

- [74] A jelen per tárgyát adó előállítás azonban kriminalisztikai szempontból is indokolatlan és aránytalan volt, mivel az eredményesség biztosítása mellett nem előállítás járt a felperesre a legkisebb korlátozással.
- [75] A bíróság rögzíti, hogy az előállításra nem a szabálysértés elkövetőjének beazonosítása céljából került sor, hiszen a rendőrök közvetlenül észlelték a vélelmezett szabálysértés elkövetését, vagyis közvetlen hatósági tettenérés esete állt fenn, amely a bíróság megítélése szerint alkalmazhatóvá tette volna a Szabs. tv. 101.§-a szerinti helyszíni idézést, az ezzel szabályozott jogalkotói cél is érvényre lett volna juttatható.
- [76] A cselekmény mihamarabb történő elbírálása körében érdemi jelentőséghez nem is juthatott a felperes meghallgatása, aki már a helyszínen kategorikusan kifejezésre juttatta, hogy tagadja szabálysértés elkövetését. A felperes azonnali meghallgatásától tehát nem volt olyan eredmény várható, ami az eredményesebb felderítést, tényállástisztázást segítette volna. A bíróság szerint a mielőbbi elbírálás szükségességét a jogalkotó a gyorsított bíróság elé állítás lefolytatásának lehetőségével a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések körében teremtette meg kifejezetten, márpedig perbeli esetben az előzés és elsőbbség szabályainak szabályainak megsértése szabálysértés nem tartozik ezen körbe.
- [77] Különös figyelemmel továbbá arra, hogy a felperes környékbeli lakos, aki az alperes által sem vitatottan az intézkedés során magát igazolta is, tehát az esetleges szabálysértési eljárás lefolytatásához szükséges adatai ismertté váltak, ésszerűen nem lehetett azt feltételezni, hogy a szabálysértési eljárás későbbi lefolytatása alól a felperes kivonná magát (idézésre ne jelenne meg). Erre utaló okszerű indokot pedig sem az elsőfokú hatóság, sem az alperes nem sorakoztatott fel a döntésében.
- [78] A bűnisméltés megelőzése kapcsán kifejtett hatósági érveléssel összefüggésben a bíróság rámutat, – amire megalapozottan hivatkozott a felperes –, hogy az, hogy a felperes a rendőri intézkedés alatt végig feszült, indulatos és akadékoskodó volt, iratellenes megállapítás. Ilyen magatartás, ellenszegülés sem a feljelentésben, sem az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben nem került rögzítésre, sőt, utóbbiban kifejezetten az szerepelt, hogy a felperes együttműködő magatartást tanúsított. Erről számolt be az intézkedésben részt vevő Molnár István r.őrmester is. Arra is rá kell világítani továbbá, hogy a cselekmény utáni – nem a közlekedésben való részvétellel kapcsolatos – magatartás nem releváns, nem alapozza meg a bűnisméltés veszélyét.
- [79] A jogkövető magatartásra ösztönzés, valamint a prevenció és elrettentés körében pedig szintén téves álláspontot foglalt el a rendőrhatalóság, mivel ezen felsorolt érdekek nem a cselekmény mielőbbi felderítéséhez, hanem inkább mielőbbi elbírálásához kötődhetnek. A szabálysértés gyors elbírálása, vagyis az elkövető gyors felelősségre vonása ilyen célokat nem szolgál, ilyen rendeltetése az alkalmazott szankciónak lehet. Azonban ha még el is fogadnánk azt, hogy az előállítás a prevenció fokozott érvényesítése miatt lehet szükséges, az arányosságot akkor is ugyanúgy vizsgálni kellene, vagyis: ezt a prevenciót csak az előállítás segítheti -e. A helyi lakosokkal összefüggően kiemelt prevenció hatás szintén nem lehetett olyan súlyú, mely arányossá tehetné az előállítást, mivel nyilvánvaló, hogy csak néhány arra járó személy észlelhette, láthatta az előállítást, akik nem is tudhattak arról, hogy arra miért került sor. A szabálysértés elkövetése miatti szankció alkalmazásának lehet megelőzési célja, az már azonban visszaélészerű gyakorlatra adna lehetőséget, amennyiben elfogadnánk azt, hogy egy előállításnak van ilyen preventív hatása. A felperes szabálysértési előéletét sem súlyához mérten

vették figyelembe a rendőrök, mivel a felperest közlekedési szabálysértés miatt a megelőző két évben csupán két alkalommal és kisebb súlyú szabálysértés miatt vonták felelősségre, ráadásul enyhe szankcióval, vele szemben helyszíni bírságot alkalmazva (ami egyúttal egyébként azt is feltételezi, hogy akkor a helyszínen elismerte a felelősségét).

- [80] A bizonyítási eljárás lefolytatásának megnehezítésével összefüggően helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy az összebeszélés veszélye nem állt fenn. A szabálysértési eljárásban az intézkedő járőrök tanúkénti meghallgatására került sor, nem vált olyan adat ismertté a perben, hogy a felperes feleségét, vagy más tanúként kihallgattak volna. Egyebekben az előállítást követően a felperes szabadon beszélhetett bárkivel, már csak ezért sem lehetett lényegi indoka ez az előállításnak. A tanúk befolyásolásának kizárása a bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén a letartóztatás elrendelésének indítványozása miatti őrizetbe vétellel lehetséges.
- [81] A perbeli esetben megállapítható, hogy a hatóságok az ügy sajátosságait tévesen és kirívóan okszerűtlenül, nem a súlyuknak megfelelően értékelték, ezért az elsőfokú hatóság és az alperes megsértette a Kp. 85. § (5) bekezdését.
- [82] Ezen ügýtípust érintően a bíróság nem rendelkezik megváltoztatási jogkörrel, ez viszont nem jelenti azt, hogy a konkrét ügyben irányadó, helyes jogi következtetést ne vonhatná le. A közigazgatási hatóságoknak az első- és másodfokú határozataik meghozatala során lehetőségük volt az előállítás indokait előadni és kifejteni. Az ezzel szemben indított közigazgatási per lényege ezek jogszerűségének felülvizsgálata volt. Figyelemmel arra, hogy jelen perben az előállítás indokai nem voltak elégségesek az előállítás jogszerűségének alátámasztására, így az fogalmilag jogellenesnek tekinthető.
- [83] Mindezekre tekintettel a bíróság a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontja és a 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott azzal, hogy a panasz az előállítás jogszerűségét érintően alapos.
- [84] Az új eljárásban az elsőfokú hatóságnak a panasznak az előállítás jogellenessége tekintetében helyt kell adnia (v.ö.: KGD2017. 63. [22]).
- [85] A bíróság a Kp. 35.§-a alapján alkalmazandó, a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes által felszámított perköltségének megfizetésére. A törvényszék az összegszerűséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte, mely során figyelemmel volt arra, hogy egy keresetlevelet terjesztett elő a jogi képviselő, ezek jogi összetettségét és terjedelmét is értékelte a bíróság, továbbá azt, hogy az ügyben (megismételt eljárás folytán) egy – egy órát meg nem haladó hosszú – tárgyalás megtartására került sor bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül. Mindezek alapján 300.000.- Ft összegben rendelkezett a bíróság a perköltség megfizetéséről. A bíróság a perköltség vonatkozásában a teljesítési határidőt a Kp. 97. § (2) bekezdése alapján annak figyelembevételével állapította meg, hogy a polgári jellegű kötelezettségekre a bírósági határozatokban szabott határidő a Pp. 344. § (1) bekezdése szerint rendszerint 15 nap.
- [86] A Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 101. § (1) bekezdésére, valamint 102. § (6) bekezdésére figyelemmel a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán előzetesen le nem rótt eljárási illeték az állam terhén marad.

[87] Az ítélet elleni fellebbezést a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

2024. október 28.

bíró